

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
" 04 " 09 2014 року
О. Б. Жильцов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1.5.3 МНП Педагогічна творчість

напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Педагогічний інститут

УДК
ББК

Педагогічна творчість: роб. навч. прог. [для студентів напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво] / уклад. Руденко Л.С. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014.

Розробник:

Руденко Людмила Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від 3 вересня 2014 року №2

Завідувач кафедри педагогіки і психології

Г. І. Іванюк

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

М. А. Машовець

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <i>0202 Мистецтво</i>	Нормативна частина циклу математичної, науково-природничої підготовки	
	Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель образотворчого мистецтва	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – підготовка пошукового проекту		Семестр	
Загальна кількість годин – 108 год.		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>"бакалавр"</i>	16 год.	4 год.
		Семінарські	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		36 год.	102 год.
		Індивідуальні завдання	
		4 год.	-
		Модульний контроль	
		4 год.	-
36 год – підготовка до екзамену Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу "Педагогічна творчість" – формування у майбутніх вчителів образотворчого мистецтва :

- системи знань щодо сутності творчості, творчої особистості, творчої діяльності, специфіки педагогічної творчості та методів її дослідження;
- готовності до планування, організації та створення сприятливих психолого-педагогічних умов для творчої навчально-виховної діяльності учнів (індивідуальної та колективної);
- володіння педагогічною технікою, культурою педагогічного спілкування.

Завдання курсу «Педагогічна творчість» – формування професійно-педагогічної компетентності – готовності до практичного використання знань, набутих у процесі вивчення дисципліни в конкретних умовах діяльності вчителя образотворчого мистецтва, а саме:

- готовності до аналізу та оцінювання педагогічної діяльності;
- здатності до діагностування рівнів творчих можливостей учня, учнівських колективів та володіння механізмами стимулювання їх творчого розвитку;
- добору оптимальних методик творчого розвитку учнів на уроках образотворчого мистецтва та в позаурочній виховній діяльності.
- готовності до розвитку, саморозвитку, самоудосконалення, самовиховання творчих здібностей особистості.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Сутність і специфіка творчої педагогічної діяльності вчителя

Лекція 1. Ідеї творчого розвитку учнів у вітчизняних і зарубіжних педагогічних концепціях – 2 год.

Зародження педагогіки творчості. Гуманістична педагогіка Відродження та Просвітництва. Розвиток особистісно орієнтованої педагогіки. Педагогічні концепції ХХ століття.

Лекція 2. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості – 2 год.

Поняття про педагогічну творчість вчителя, її специфіку та мету. Особливості професійно-педагогічної діяльності вчителя в сучасних умовах духовного відродження суспільства. Необхідність творчого характеру професійної діяльності вчителя. Види, рівні і критерії творчої педагогічної діяльності вчителя.

Лекція 3. Психофізіологічні основи творчої діяльності – 2 год.

Поняття про творчість як вищий рівень людської діяльності. Творча діяльність. Роль процесів «осаяння», «нешаблонного мислення» у творчій діяльності. Класифікація фаз творчого процесу. Роль інтуїції у творчій діяльності. Несвідоме у творчому процесі.

Лекція 4. Творча особистість. Структура творчої особистості – 2 год.

Поняття про творчу особистість. Загальні і спеціальні здібності творчої особистості. Структура творчої особистості. Типи творчої особистості. Стадії розвитку творчої особистості. Вплив соціальних факторів на формування творчих можливостей особистості і розвиток творчої активності. Структура творчої особистості вчителя.

Змістовий модуль II. Організація творчої діяльності учнів і вчителів в освітньому процесі ЗНЗ

Лекція 5. Технології організації творчої діяльності учнів у освітньому процесі ЗНЗ – 2 год.

Сутність особистісно-орієнтованого навчання. Діалектика закономірностей, принципів і правил розвитку та саморозвитку, виховання та самовиховання творчої особистості. Поняття про творчу навчальну діяльність учнів. Творчі ситуації, творчі задачі. Класифікація творчих ситуацій, творчих задач. Технологія планування та організації співробітництва, співтворчості, співдружності педагога та учня на уроці. Активні форми і методи навчання, спрямовані на творчий розвиток учнів.

Лекція 6. Методики діагностики творчого розвитку учнів та стимулювання їх творчої активності – 2 год.

Використання завдань психолого-педагогічної діагностики творчого розвитку учнів. Оцінювання рівнів творчих можливостей учнів. Картка індивідуально-творчого розвитку учня.

Методи і прийоми стимулювання творчої активності учнів під час навчального процесу та в позаурочній виховній діяльності.

Лекція 7. Технології розвитку педагогічної творчості – 2 год.

Психолого-педагогічні умови, що сприяють творчій педагогічній діяльності. Риси особистості творчого вчителя. Поняття про колективну творчість учителів. Колективні форми розвитку творчості вчителів. Шляхи розвитку творчості учителів.

Лекція 8. Діяльність учителів-новаторів з формування творчої особистості учнів в освітньому процесі ЗНЗ – 2 год.

Сутність педагогічної системи В.О. Сухомлинського щодо формування творчої особистості учня. Загальне, особливе й індивідуальне у творчій діяльності педагогів-новаторів щодо творчого розвитку учнів. Ідеї щодо розвитку творчих можливостей дітей Б.П. Нікітіна, І.П.Волкова, Ш.О.Амонашвілі та ін..

4. Структура навчальної дисципліни

	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі						усього	у тому числі				
		л	с	л а б	інд	с.р.	МКР		л	с	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1.													
Змістовий модуль 1. Сутність і специфіка творчої педагогічної діяльності вчителя													
Тема1. Ідеї творчого розвитку учнів у вітчизняних і зарубіжних педагогічних концепціях		2				5							13
Тема 2. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості		2	2			5			2				12
Тема 3. Психофізіологія основи творчої діяльності		2	2			5							12
Тема 4. Творча особистість. Структура творчої особистості		2	2			5							14

Модульний контроль					2		2						
Разом за змістовим модулем 1		8	6		2	20	2		2				51
Модуль II													
Змістовий модуль 2. Організація творчої діяльності учнів і вчителів в освітньому процесі ЗНЗ													
Тема 5. Технології організації творчої діяльності учнів у освітньому процесі ЗНЗ		2	2			4				2			14
Тема 6. Методики діагностики творчого розвитку учнів та стимулювання їх творчої активності		2	2			4			2				13
Тема 7. Технології розвитку педагогічної творчості		2				4							12
Тема 8. Діяльність учителів-новаторів з формування творчої особистості учнів в освітньому процесі ЗНЗ		2	2			4							12
Модульний контроль					2		2						
Разом за змістовим модулем 2		8	6		2	16	2		2				51
Усього годин	108	16	12		4	36	4		4	2			102

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і сутність педагогіки творчості	2
2	Творчість як вищий рівень людської діяльності	2
3	Формування та розвиток творчої особистості	2
4	Технології організації творчої художньо-естетичної діяльності учнів у освітньому процесі ЗНЗ	2
5	Управління художньо-творчим розвитком особистості учня в освітньому процесі ЗНЗ	2
6	Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	<p>Тема 1. Ідеї творчого розвитку учнів у вітчизняних і зарубіжних педагогічних концепціях</p> <ul style="list-style-type: none"> Здійснити порівняльний аналіз теоретичних поглядів на проблему творчості, творчої особистості представників педагогіки античності і Середньовіччя, гуманістичної педагогіки епохи Відродження та Просвітництва (персоналії за вибором студента). Підготувати доповідь з теми «Концептуальні підходи до проблеми творчого розвитку особистості у сучасній психології та педагогіці». 	5	10
2.	<p>Тема 2. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості</p> <ul style="list-style-type: none"> На основі систематизації та узагальнення сучасних досліджень педагогічної творчості (М.Поташника, В.Крутецького, Я.Пономарьова, В.Загвязинського, І.Зязюна, В.Кан-Калика, Н.Кичук, В.Рибалко, С.Сисоевої та ін..) підготувати презентацію:«Основні напрями сучасних досліджень педагогічної творчості». Здійснити порівняльний аналіз понять «творчість», «творча діяльність», «педагогічна творчість» та дати їм власне тлумачення . Співвіднести поняття «педагогічна творчість» і «педагогічна діяльність».Чи є вони ідентичними, однопорядковими? Власну позицію обґрунтувати (письмово). 	5	15
3.	<p>Тема 3. Психофізіологічні основи творчої діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> Сформувати власну аргументовану позицію щодо оцінок ролі діяльнісного та системного підходів у педагогічній творчості. Проаналізувати власну мотивацію до творчості та виокремити види своїх мотивів до творчості. Підібрати історичні приклади вирішального прояву уяви в процесі творчих відкриттів. 	5	15
4.	<p>Тема 4. Творча особистість. Структура творчої особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> З'ясувати загальні та спеціальні здібності, необхідні для педагогічної професії (письмово). Здійснити аналіз своїх творчих потенцій і шляхів їх реалізації. Здійснити уявний історичний екскурс у педагогіку творчості. З ким із видатних творчих особистостей педагогів минулого Вам хотілося б зустрітися? 	5	15

5.	<p>Підготувати коло питань щодо проблеми творчості для обговорення з ними.</p> <p>Тема 5. Технології організації творчої діяльності учнів у освітньому процесі ЗНЗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • На основі вивчення наукових джерел скласти таблицю психолого-педагогічних умов керівництва творчою художньо-естетичною діяльністю учнів (письмово). • Підготувати презентацію з коментарями з теми: «Технологія організації творчої художньо-естетичної діяльності учнів в освітньому процесі ЗНЗ». • Підготувати презентацію з коментарями з теми: «Технологія організації творчої художньо-естетичної діяльності учнів у позаурочній виховній діяльності». 	4	15
6.	<p>Тема 6. Методики діагностики творчого розвитку учнів та стимулювання їх творчої активності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підібрати серію творчих завдань для діагностування рівня розвитку творчих здібностей учнів (вікова категорія учнів за вибором студента). • Здійснити аналіз програми навчання образотворчого мистецтва учнів основної школи та виявити можливості збагачення її змісту щодо творчого розвитку учнів (на прикладі окремої теми за вибором студента, письмово). • Підготувати «Скарбничку» творчо розвивальних ігор для художньо-естетичного виховання учнів початкової школи. 	4	15
7.	<p>Тема 7. Технології розвитку педагогічної творчості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати методичні поради вчителям образотворчого мистецтва щодо шляхів розвитку їх педагогічної творчості. 	4	5
8.	<p>Тема 8. Діяльність учителів-новаторів з формування творчої особистості учнів в освітньому процесі ЗНЗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати есе з презентацією та коментарями (одна тема за вибором студента): <ul style="list-style-type: none"> – «Мистецтво як засіб формування творчої особистості у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського». – «Діяльність педагогів-новаторів щодо формування творчої особистості учнів засобами образотворчого мистецтва» • Скласти таблицю характерних ознак методик учителів-новаторів (за вибором студента). 	4	10
	Разом	36год.	100 балів

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу « Основи наукових досліджень» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Зміст ІНДЗ: підготовка проекту діяльності студії образотворчого мистецтва (назва).

Вимоги до виконання роботи:

1. Розробка концепції студії (мета, завдання, обґрунтування напрямів, змісту, структури діяльності).
2. Розробка плану роботи студії.
3. Опис етапів становлення студії та її діяльності.
4. Характеристика основних труднощів, з якими прийдеться зіткнутися, способів і шляхів їх подолання.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання ІНДЗ подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань, напрямів, змісту роботи студії.	5 балів
2.	Складання плану роботи студії.	5 балів
3.	Опис етапів становлення студії та її діяльності.	5 балів
4.	Характеристика основних труднощів, з якими прийдеться зіткнутися, пропозиції щодо розв'язання проблем.	5 балів
5.	Обґрунтованість власної позиції, самостійність, рівень творчості, оригінальність підходів до вирішення проблем, інноваційність.	5 балів
6.	Культура оформлення проекту, своєчасність представлення.	5 балів
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	29-30	Відмінно
Достатній	24-25	Добре
Середній	19-20	Задовільно
Низький	14	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогічна творчість».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- **Словесні:** лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія.
- **Наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація за допомогою мультимедійної дошки.
- **Практичні:** вправ, моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; пізнавальні ігри; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, ІНДЗ, самооцінка і самоаналіз.

1. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Макс. сума балів	екзамен
Форми роботи	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					40
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
	1	1	1	1	1	1	1	1	8	
Семінар. заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66	
Самост. робота	10	15	15	15	15	15	5	10	100	
МКР	25				25				50	
ІНДЗ - 30									30	
$K = 254 : 60 = 4,2$									254	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ мультимедійні презентації;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

13. Рекомендована література

Основна література

1. Волощук І.С. Науково–педагогічні основи формування творчої особистості / І.С. Волощук. — К.: Пед. думка, 1998. — 160 с.*
2. Кан-Калик В.А. Педагогическое творчество / В.А.Кан-Калик, Н.Д.Никандров. — М.: Педагогика, 1999.— 144 с.*
3. Кардашов В.Н. Теоретические и методические основы художественно-творческого развития школьников / В.Н.Кардашов [под ред. Н.А.Кушаева]. — Бердянск: Дом техники плюс, 2000. — 208 с.*
4. Клепиков О.І. Основи творчості особи / О.І.Клепиков, І.Т.Кучерявий : Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.]. — К., Вища школа, 1996. — 260 с. *
5. Кульчицкая Е.И. Сирень одаренности в саду творчества / Е.И.Кульчицкая, В.А. Моляко. — Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. — 316 с.***
6. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. / С.О. Сисоєва. — К.: Міленіум, 2006.— 346с.**

Додаткова література:

- 1.Окунев А.А. Спасибо за урок, дети: О развитии творческих способностей учащихся / А.А. Окунев : Книга для учителя [из опыта работы].— М.: Просвещение, 1988.— 127 с.*
- 2.Поташник М.М. Педагогическое творчество : проблемы развития и опыт / М.М. Поташник. — К.: Рад. школа, 1988.— 303 с.*
3. Сисоєва С.О. Психологія та педагогіка / С.О.Сисоєва, Т.Б. Поясок: [підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю].— К.: Міленіум, 2005.— 520 с. *
4. Сисоєва С.О. Нариси з історії розвитку педагогічної думки / С.О. Сисоєва, І.В. Соколова: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2003.— 308 с.*

*Книга знаходиться в Національній науково-педагогічній бібліотеці імені В.О. Сухомлинського.

** Книга знаходиться в бібліотеці Педагогічного інституту КУ імені Бориса Грінченка.

*** Книга знаходиться на кафедрі педагогіки і психології Педагогічного інституту КУ імені Бориса Грінченка

**IV. Навчально-методична карта дисципліни „Педагогічна творчість” (рік підготовки – 3, семестр – 5)
Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., ІНДЗ – 4 год., модульний контроль – 4 год., самостійна
робота - 36 год. Екзамен**

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	НАУКА І НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ				РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Ідеї творчого розвитку учнів у вітчизняних і зарубіжних педагогічних	Педагогічна творчість як предмет педагогіки	Психо-фізіологічні основи творчої діяльності	Творча особистість. Структура творчої особистості	Технології організації творчої діяльності учнів у освітньому	Методики діагностики творчого розвитку учнів та стимулювання їх творчої	Технології розвитку педагогічної творчості	Діяльність учителів-новаторів з формування творчої особистості
Теми семінарських занять (для підрахунку коефіцієнта знімається 20 балів)		Предмет і сутність педагогіки творчості	Творчість як вищий рівень людської діяльності	Формування та розвиток творчої особистості	Організація творчої художньо-естетичної діяльності учнів у освітньому	Управління художньо-творчим розвитком особистості учня у освітньому		Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів
Самостійна робота	55 балів				45 балів			
ІНДЗ					30 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота I 25 б.				Модульна контрольна робота 2 25 б.			
Підсумковий контроль					Екзамен			
					К = 234 : 60 = 3,9			

